

עֲזָרֵי מַעַם הַשָּׁמַיִם עוֹשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ

סֵפֶר הַזֵּהָר

שִׁחְבֵּר הַתְּנַא הָאֱלֹקִי רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּר יוֹחָאִי זִיעַ"א

וּבּוֹ: "סֵפֶר הַזֵּהָר", "זֵהָר חֻדָּשׁ", "תְּקוּנֵי הַזֵּהָר"

מְנַקֵּד

פְּרִשְׁת בִּלְק

מְבַאֵר בְּלִשׁוֹן הַקֶּזֶזׁשׁ עִם פְּרוּשׁ קַל וְנֶחְמָד לְמַעַן יְרוּץ הַלּוֹמֵד בּוֹ

מְחֻלַּק ל- תַּתק"ס (960) קוֹנְטֵרְסִים

ל"ב כְּרֻכִים שֶׁל ל' חֻלְקִים

כֹּרַךְ כ"א - חֻלְק ח'

קוֹנְטֵרְס 608

מוֹפָץ לֵאל מִטְרוֹת רוּחַ כֻּלַּל - לְקִירוֹב הַגְּאוּלָּה בְּרַחֲמִים

בְּסִפְרָא דָּא יִפְקוּן בֵּיה מִן גְּלִיחָתָא בְּרַחֲמֵי

יַחַד שְׁבִטֵי יִשְׂרָאֵל לְסִיּוּם כֹּל סֵפֶר הַזֵּהָר בְּדֻקּוֹת סְפוּרוֹת

"קוֹדֶשׁא בְּרִין הוּא אֹרִייתָא וְיִשְׂרָאֵל חַד הוּא"

יֹצֵא לְאוֹר עַל יְדֵי "מִפְעַל הַזֵּהָר הַעוֹלָמִי"

אֲדָר א' תִּשְׁעֵי"א לַפ"ק - בַּעֲיֵה"ק בֵּית שְׁמוּשׁ תּוֹכֵב"א

יוצא ועושה מלחמה, וזה יושב ועוסק בתורה, וזה נותן חלק לזה...
ויששכר חלקו בתורה, ונותן לזבולון חלקו בתורה ודאי, ועל בן
נשתתפו יחדיו, שיתברך זבלון מיששכר, פי הברכה של התורה
היא ברכת הכל."

אין צורך לפרט את כל הישועות והברכות האמורות ללומדי
הזהר פי רבים הם, בעזרת השם תראה זאת בעסק הבא שיתגלגל
לידיך, ישועות גליויות לעין, ברכות מעל הטבע, סיעתא דשמיא על
כל צעד ושעל, וחסדים גלויים. – ועוד ידוע תקנת הרמח"ל זיע"א
דרך על ידי למוד הזהר הקדוש, נפדה מן הצרות ונגאל ברחמים,
ומפרש בזהר הקדוש (פרשת נשא קכד): "בספרא דא יפקון מן גלותא
ברחמי", ונזכה להושע בתשועת עולמים בביאת משיח צדקנו
במהרה בימינו אמן!



**אל כבוד אברכי הפוללים החשובים ובהורי הישיבות הקדושות שיהיו,
אשר עליכם עומד העולם ואתם בבחינת "השומרים" האמתיים.
(ירושלמי חגיגה ו:)**

המצב בארץ ישראל (ובעולם כולו) מעורר דאגה, והלב נקרע וכל עין תזל
ותדמע מגדל הצרות הפרטיות והכלליות רח"ל. וידוע מאמרי חז"ל מיום
שחרב בית המקדש אין לה יום שקללתו מרבה מחברו, וכל הישוב עומד
בספנה נוראה רח"ל "ככבשה אחת שעומדת בין שבעים זאבים (שבעים
אמות). וכמדמה שכבר הגענו למאמר דוד המלך ע"ה "למה רגשו גוים וגו".
והאמות מצחצחות התרבות, ואין לנו על מי להשען אלא על אבינו
שבשמים, ולקוות לסכתה לראשי ביום נשק (תהילים פרק קמ), דבר אחר
ביום נשק. זה נשקו של גוג (ירושלמי יבמות עח.).

הקדמה לזוהר תתק"ס חלקים - מבצע "יחד כל ישראל"

ישראל הקדושים והטהורים ה'מה כלולים כל ששים רבוא נשמות בתוך ספר הזוה"ק, בדפנת רבינו הקדוש הרמח"ל זי"ע באגרותיו. ולכן כל אחד יטמין עצמו בספר הזוהר הק' במיוחד בדורנו דרא בתראה ודור אחרון. ובזהר (זהר חלק ג' דף קנ"ג): ברעיא מהימנא כתב דהוא "תיבת נח" שמציל מפני המבול הנורא. ולזה תקן הרמח"ל זי"ע דיקבצו את כל ישראל ללמוד זוה"ק ובזה יתבטלו כל הגזרות – ויצמחו הישועות בצמיחת קרן דוד במהרה. (ועין בספר זכותא דרשב"י).

כתב בשדי חמד (מערכת מ' סוף בלל קצ"ח) וז"ל: מצוה שעושים אותה הרבה בני אדם בשתפנות, כל אחד נוטל שכר פאילו עשאה פולה לבדו, ומטעם זה נוהגים כל בית ישראל לעשות חבורת ש"ס ומחלקים הש"ס בין כמה בני אדם, שכל אחד לוקח מסכת אחת, ועושים סיום פעם אחת בשנה, וכן חבורות שחלקו ביניהם ללמוד סדר משניות, ושורת הדין נותנת שיטול כל אחד ואחד שכר פאילו למד הש"ס פולו, עכ"ל. – שמחת סיום ספר הזהר: הרבי רבי ברוך נכד הבעל שם טוב זיע"א, נהג בכל שנה ושנה ביום ל"ג בעומר לעשות סיום ספרי הזהר הקדוש, ואחר הסיום לקח הספר הזהר בידי קדשו ורקד כמה שעות, ואחרי רקודין דקדשה משמחת היום ומשמחת התורה נשק בפי קדשו את ספר הזהר ואמר בזה הלשון, "איך קען דיה, און דו קענסט מיר" [פירוש: אני מפיר אותך, ואתה מפיר אותי]. (טעמי המנהגים).

קריאת גדולי ירושלים בשנת תרפ"א: מעלת למוד הזהר הקדוש אשר הוא מבטל כל מיני פרעניות וגזרות קשות ורעות ומותנא וחרבא ובזה מעלמא... לשקד על למוד הזהר לגמר בארץ ובחוצה לארץ אלף סיומים... וברור כי גם אנשי חוץ לארץ יעלה הלמוד שלהם עם אנשי עיר הקדש במסלת בית קדש הקדשים בסוד כל ישראל ערבים זה בזה, ונכנס לשנה חדשה שנת גאלה וישועה ברחמים על עמו ישראל ועל כל העולם כלו... סיום זהר לעלוי מזל עם ישראל ולבטל כל הצרים אותם עליונים ותחתונים, ויפר עצת אויבינו ויקלקל מחשבותם ולא תעשינה ידיהם תושינה, וישראל ישכן לבטח ונראה בנחמת ציון, ובמהרה יתקיים "ישראל דרור בארץ אכ"ר".

הלומדים בחבורה – כל אחד כמה דקות ומשתתפים ומתאחדים ברצונם, עולה להם לפולם שלמדו כל הזוה"ק, וכך נוכל בשבע דקות לעשות סיומי זוהר לאלפים, ויתקיים בנו דברי הנביא ישעיה (פרק ס' כ"ב) "הקטן יהיה לאלף" שאפילו בדורנו הנמוך – יוכל להחשב לשר האלף, ששים כל הזוה"ק, ובפלא יועץ (ערך רבים) כתב: וכמה מעלות טובות לתורה דרבים ותפלה דרבים וכל מצוה הנעשית ברבים, הנה כי בן ראוי לכל אדם להתחבר עם יראי ה' וחושבי שמו ולקיים מאמר דוד המלך ע"ה (תהילים קי"ט ס"ג) "חבר אני לכל אשר יראוך". עכ"ל.

על סיום "כל ספר הזהר" בגירסא מצינו מנהג ישראל לעשות אז סעדת מצוה ולפטר בכורים מתענית בערב פסח. (ספר דרך ארץ מנהגי יהודי ארם צובה חלק א' עמוד כ"ז). (ועין בשו"ת פרחי פהונה חלק אר"ח סי' ג"ג)... וממילא כל שכן בלמוד הזוהר

עלינו לשמוח בסיום למודו, שזכות לימוד הזוהר הוא הדבר היחיד להוציאנו מעבדות לחרות כנזכר בזוהר הקדוש, ועוד שהזוהר מלא על גדותיו ממשניות, ובכלל מסכתות נחשב, וזה הוא בכלל סעודת מצוה, עת"ד.

ובספר תולדות קול יהודה (אות ל"ג) איתא עובדא: דפעם אחת ביומי דאב קודם הצום עשה סעודת סיום ואכלו בשר, ושאלו אותו על מה עשה סיום, והשיב כי סים את הספר הקדוש עשרה מאמרות להרמ"ע מפאנו ז"ל, וכן במנהגיו (שם אות קכ"ט), פעם אחת במוצאי תשעה באב אכל בשר, ואמר שיש לו סיום על ספר פרי עץ חיים (להאר"י הקדוש), ע"כ. ובספר סוד ה' מבאר: ועל פי דברי הפסא מלך והבן איש חי ועודו – מעלת הלמוד בזוה"ק, שהלמוד ממש נתהפך לאיש חדש וטהור, ומתמלא שמחה בכל רגע בלומדו, ובוודאי בסיים כל חלק, כמו ספר התיקונים, זהר על התורה, וזוהר חדש, עלינו לשמוח ולעשות סעודה גדולה על כל חלקי הזוהר ובוודאי על האדרא הקדושה שבלמוד האדרא הקדושה זוכה שהרשב"י בכבודו ובעצמו בא מעטר כמלך ויושב ומקשיב בקולו בשלומד האדרא.

כתב המקבל הקדוש רבי אברהם אזולאי זי"ע א זקנו של החיד"א בשם המקבל הרב אברהם גלאנטי זי"ע, בספרו "אור החמה" על ה"אדרא דמשפנא" (שבפרשת משפטים דף קכ"ג ע"ב), וזה לשון קדשו: אפילו עוד היום אחר שנפטר רשב"י מבינינו, כל זמן שאנו עוסקים בדברי האדרא, "אתער" בא רבי שמעון מעטר כמלך בעטרותיו בראש, ויושב בגון, עכ"ל. האם יש שמחה גדולה מזו, על פן ראוי לעשות סעודת מצוה. ובוודאי כאשר יבקש ויתפלל בזכות הרשב"י תתקבל תפלתו ותעשה בקשתו, ומבאר בכתבי האר"י (שער הפסוקים, שיר השירים): "היושבת בגנים חברים מקשיבים לקולך השמיעני": ראשי תבות ח' בירים מ' קשיבים ל' קולך ה' שמיעני, הוא חמלה, כמו שדרשו בזוהר בפרשת שמות (דף י"ב ע"ב), על פסוק והנה נער בוכה ותחמל עליו וגו', והבן זה, עכ"ל. ובזה שם בארו שהשכינה חומלת כאשר חוזרים בתשובה, שקודם קטרגה מדת הדין על בטול תורה, וכאשר חוזרים בתשובה ומתקנים, מיד חומלת השכינה הקדושה, ונשמעת התפילה ועל דרך דברי האר"י כאשר משתף עצמו עם הציבור בלמודו, אז מעורר את השכינה הקדושה לחמל עליו ולשמע תפלתו ולעשות בקשתו לטובה. ובאור החיים הקדוש כתב דגואל הראשון הוא גואל האחרון כמו שאמרו בזוה"ק מ'ה ש'היה היא – ראשי תבות משה – שיהיה, שהוא הגואל האחרון. (אפשר לרמוז דהרשב"י נשמת משה ובזכותו נגאל), ואין משה רבינו ע"ה מוסר התורה רוצה לגאול עם של בטלנים, עת"ד האור החיים הקדוש זי"ע א. ובזוה"ק קראו למי שלא לומד סודות התורה ולכלל הפחות למוד בקריאה זוה"ק, עם הארץ, ובגללו מתעבב הגאולה רח"ל. על פן פלנו צריכים להתחזק ולהתאחד בלמוד הקדוש הזה. וברוך ה' שזכינו בדרךנו להתחבר כלל ישראל עם "מפעל הזוהר העולמי" העובד ללא לאות ללא מטרות רוח, ולוקח על שכמו משא ועול החובות למען הקים השכינה הקדושה ולשמח לאבינו שבשמים – על פן אחי! כל אחד יכלל בלמוד הנשגב הזה למען פדות השכינה הקדושה ולמען פדות נפשנו ופדות עמו ישראל בקרוב בימינו ברחמים, אכ"ר.

תפלה קדם למוד האוהר הקדוש

רבון העולמים ואדוני האדונים, אב הרחמים והסליחות. מודים אנחנו לפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו, בקדשה ובהשתחויה, שקרבתנו לתורתך ולעבודתך עבודת הקדש, ונתת לנו חלק בסודות תורתך הקדושה. מה אנו, מה חיינו, אשר עשית עמנו חסד גדול כזה. על כן אנחנו מפילים תחנונינו לפניך, שתמחול, ותסלח, לכל חטאתינו ועוונותינו, ואל יהיו עוונותינו מבדילים בינינו לבייך. ובכן יהי רצון מלפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו, שתכוננו לבבינו ליראתך ואהבתך, ותקשיב אזניך לדברינו אלה, ותפתח לבבינו הערל בסודות תורתך, ויהיה למודנו זה נחת רוח לפני כסא כבודך פריח ניחוח. ותאציל עלינו אור מקור נשמתנו בכל פחינתנו, ושיתנוצצו ניצוצות עבדיך הקדושים אשר על ידם גלית דבריך אלה בעולם. וזכותם, וזכות אבותם, וזכות תורתם, ותמימותם, וקדשם, יעמוד לנו לבל נפשל בדברים אלו. ובזכותם תאיר עינינו במה שאנו לומדים. כמאמר נעים זמירות ישראל "גל עיני ואביטה נפלאות מתורתך". יהיו לרצון אמרי פי והגיון לבי לפניך יי צורי וגואלי. כי יי יתן חכמה מפיו דעת ותרונה: (קבלה מהאר"ל)

לשים יחוד קודשא בריה הוא ושכינתיה, בדחילו ורחימו, ורחימו ודחילו, ליחדא שם יוד בן יי בוא ו"ן בן יי ביהודא שלים, על ידי ההוא טמיר ונעלם בשם כל ישראל לאקמא שכינתא מעפרא, ולעלוי שכינת עויגו אם הבנים שמחה. הריני מקשר עצמי בלימוד הקדוש הזה בנשמת כל התנאים והצדיקים הפתובים בזוהר הקדוש ובראשם התנא האלוני רבי שמעון בר יוחאי ורבי אלעזר בנו. ועל ידי זה תתקיים תפלת דוד המלך עליו השלום (תהלים סא, ד-ה) פי הית מחסה לי מגדל עז מפני אויב. אגורה באהלה עולמים אחסה בסתר כנפיה סלה. ואזפה שבלמודינו זה יהיו שפתותיהם דובבות בקבר, למען שמו באהבה לעשות נחת רוח ליוצרנו ולעשות רצון בוראנו. ובהדין ספרא ספר האוהר, יפקון ישראל מן גלותא ברחמי, יראה אל עבדיך פעלה והדרה על בניהם. ויהי נעם אדני אלהינו עלינו ומעשה ידינו כוננה עלינו ומעשה ידינו כוננהו, ויהי נעם אדני אלהינו עלינו ומעשה ידינו כוננה עלינו ומעשה ידינו כוננהו (תהלים צ, טז-יז). (סוד ה')

[תפלה לרפואות וישועות]

הריני מקבל עלי מצות עשה של ואהבת לרעה פמוה, והריני אוהב כל אחד מבני ישראל כנפשי ומאדי, והריני מזמין את פי ללמוד בספר הזהר הקדוש לזכות ... כב"פ (וכאן יפרט בקשות) [לרפואת...] [ישועת...] [לבנים...] השם ישלח דברו יחזקהו וירפאהו ברפואת הנפש ורפואת הגוף ברמ"ח אבריו ושם"ה גידיו בתוך שאר חולי ישראל ויארץ ימיו ושנותיו בנעימים] [ויזשיעהו בדבר ישועה ורחמים...] אמן סלה.

אל הערפל

אך יש לנו יעצה אחת יעוצה "לימוד תורה לשמה"⁷, ולמוד הזוה"ק בשמחה, אשר בכחו לעצר כל פרענות ולהשפיע כל הברכות ברוחניות ובגשמיות, וכידוע תקנת הרמח"ל זי"ע ללמוד הזוה"ק ברציפות – שמציל מן הפרענות – ומביא הגאולה (עיין ספר אור הזוהר פ"ה, וכן הובא בספר "תורתו מגן לנו").

להוי ידוע שכל המסימים את ספר הזהר הקדוש בבחינת "כנישתא חדא" (זוה"ק) הם בבחינת "אלף המגן תלוי עליו כל שלטי הגבורים (שיר השירים ד, ד), – עליהם תלוי ועומד הצלת כלל ישראל, "כל שלטי הגבורים" והם שולטים על הגבורות וממתקים אותם, ומיד באה הגאולה בב"א.

ולפי זה מתבאר היטב מאמר הרשב"י "יכול אני לפטור את העולם פולו מן הדיון". – על כן פנו בבקשה לראשי הישיבות ולראשי הכוללים, להרשות לכם להקדיש שנים עשר דקות בהתחלת כל סדר ללמוד הזוה"ק בשמחה, ובדאי יסמימו עמכם, כמו שפבר נודע המציאות בהרבה ישיבות וכוללים שפך עשו. וכידוע דכל דבר שפקדשה פדי שיעלית צריה קודם אתערותא דלתתא (עיין זוה"ק פרשת לך לך דף ע"ז:). וכל המעלות האדירות שנאמרו במעלת הלימוד והקריאה בזוה"ק הם גם כמי שאינו מבין כלל את אשר הוא קורא – כמשל ההולך אל הרופא, אינו צריה להבין ברפואה פדי להתרפא, כן הלומד בזוה"ק הגם שאינו מבין עצם הלימוד פוחו גדול ועצום "ובונה בשמים עליותי", ועל ידי כן נגאל במהרה בקרוב, פי עת צרה היא ליעקב

7) תורת הסוד הוא תורה לשמה, (אור יצחק פ"א). וכמו שאמר המגיד למרן הבית יוסף: אם תקבע עתים בחכמת הקבלה, אפתח לך בה דתדביק רזין סתימין דלא ידע יתהון בר נש. (מגיד מישרים פרשת בא) – ווי לעלמא דאנן אטימין לבא וסתמין עינין דלא מסתפלין ברזי דאורייתא. (זהר חלק א' דף כ"ח). – אינון דעבדין לאורייתא יבשה, ולא בעאן לאשתדלא בחכמה דקבלה, דגרמין דאסתלק נביעו דחכמה דאיהי ל' מינה, ואשתארת ב' יבישה, וי לון דגרמין עניותא וחרבא וביצה והרג ואבדן בעלמא. (תיק"ז תי' ל').

דבר אמת הוא, איך ישתבח אותו רשע בדרגה עליונה על כל נביאי האמת! ועוד, שהרי אין שורה קדושה העליונה, רק במקום הראוי לה.

בעת חזרנו לדבר הראשון. אחרי שהפילם הקדוש ברוך הוא ממקומם הקדוש, טעו אחר נשות העולם והטעו את העולם. כאן יש להסתכל, והרי כתוב (תהלים קד) עשה מלאכיו ורחות וגו'. והרי מלאכים אלו היו, איך יכלו להתקיים בארץ? אלא בא וראה, כל אותם (מלאכים) שלמעלה לא עומדים ולא יכולים לעמד, רק באור עליון שמאיר להם ומקיים אותם. ואם פוסק מהם אותו האור, לא יכולים לעמד. כל שכן אותם שהפילם הקדוש ברוך הוא והפסיק מהם אותו האור שלמעלה שהשתנה זיום. וכשירדו ושלט בהם אור העולם, השתנו בדרגה אחרת.

בא וראה, המן שהיה יורד לישראל במדבר, אותו מן היה מטל שלמעלה, שהיה יורד מהעתיק הנסתר של כל הנסתרים. וכשהיה נוחת, היה אורו מאיר בכל העולמות, וממנו נזון שרה התפוחים ומלאכים עליונים. וכשהיה יורד למטה ושולט בו אור העולם, היה מגליד נקפא, ומשתנה זיוו, ולא היה זיוו אלא כמו שכתוב (במדבר יא) והמן פורע גד הוא וגו', ולא יותר. וכל שכן המלאכים, כיון שירדו ושלט בהם אור, השתנו מאותה דרגה ראשונה שהיו בה. מה עשה הקדוש ברוך הוא? ראה שהטעו את העולם, קשרם בשלשלאות פרזל בהר החושך. באיזה מקום יושבים? בעמק ההר. הושיב את עזרא, ונרץ חושך הפנים. משום שבאותה עשה שקשרם הקדוש ברוך הוא, התחזק והרגיז כלפי מעלה, והקדוש

היה ישתבח והוא רשע בדרגה עלאה על כל נביאי מהימנותא. ועוד, דהא לא שריא קדושה דלעילא, אלא באתריה דאתחזי ליה.

השתא אהדרנא למלה קדמאה. בתר דאפיל לון קדשא בריך הוא, מאתר קדישא דלהון. טעו בתר נשי עלמא, ואטעו עלמא. הכא אית לאסתכלא, והא כתיב (תהלים קד) עושה מלאכיו ורחות וגו'. והא אלין מלאכין הוו, איך יכלו לאתקיימא בארעא. אלא תא חזי, כל אינון (מלאכים) דלעילא, לא קיימין, ולא יכלין למיקם, בר בנהורא עלאה דנהיר לון, וקייים לון. ואי פסיק מנייהו ההוא נהורא דלעילא, לא יכלין למיקם. כל שכן אלין דאפיל לון קדשא בריך הוא. ופסק מנייהו ההוא נהורא דלעילא, דאשתני זיווייהו. וכך נחתו ושלטי בהו אוריא דעלמא, אשתנו בדרגא אחרא.

תא חזי, מנא דהוה נחית להו לישראל במדברא, ההוא מנא הוה, מטלא דלעילא, דהוה נחית מעתיקא סתימא דכל סתימין. וכד הוה נחית, הוה נהוריה נהיר בכלהו עלמין, ומניה אתון חקל דתפוחין, ומלאכי עלאי. וכד הוה נחית לתתא, ושלטי ביה אוריא דעלמא, אגליד, ואשתני זיויה, ולא הוה זיויה אלא כמה דכתיב, (במדבר יא) והמן פורע גד הוא וגו', ולא יתיר. וכל שכן מלאכין, כיון דנחתו ושלטי בהו אוריא, אשתנו מההוא דרגא קדמאה דהו.

מה עבד קדשא בריך הוא. חמא דאטעיין עלמא, קשר לון בשלשלאי דפרזלא בטורא דחשוכא, באן אתר יתבי. בעמיקא דטורי. אותיב ליה לעזרא, ורמי חשוכא דאנפין. בגין דהיא שעתא דקשר לון קדשא

הפנים. משום שבאותה עשה שקשרם הקדוש ברוך הוא, התחזק והרגיז כלפי מעלה, והקדוש

ברוך הוא הפילו בעמק עד צנארו, וזרק חשף בפניו. עזא"ל שלא התחזק, הושיבו לפניו, והאיר לו החשף.

ובני העולם שיודעים מקומם, באים אליהם ומלמדים את בני האדם כשפים ונחשים וקסמים. ואותם הרי החשף נקראים הברי קדם. מה הטעם? משום שהחשף מקדים לאור, ומשום זה הרי החשף נקראים הברי קדם. לכן ובלעם למדו מהם כשפים, והיגו מה שאמר בלעם, מן ארם ינחני בלק מלך מואב מהברי קדם וגו'. בא וראה, בלעם היה משבח את עצמו ממקום זה, ואמר, נאם שמע אמרי אל וגו'. משום ששעו"א ועזא"ל אומרים לאותם בני העולם מאותם דברים עליונים שינדעו בתחלה למעלה, ומדברים מעולם הקדוש שהיו בו. זהו שכתוב שמע אמרי אל. לא כתוב שומע קול אל, אלא אמרי אל, אותן אמירות שאומרים ממנו. מי שפא מהשעור ושואלים אותו מאיפה אתה בא - אומר: מלשמע דברי המלך הקדוש. כך נאם שמע אמרי אל. וידע דעת עליון, שהיה יודע בשעה שהדין תלוי בעולם, ומכונן השעה בכשפיו.

אשר מחזה שדי יחזה. מה זה מחזה שדי? אלא הם נפל וגלוי עינים, ואלו הם עזא"ל ועזא"ל. נפל - זה עזא"ל, שהעמיקו הקדוש ברוך הוא בעמק החשף, ויושב בעמק עד צנארו כמו שאמרנו, וחשף נזרק בפניו, ולכן נקרא נפל. נפל פעם אחת מהשמים, ונפל פעם אחרת אחר כך בעמק החשף. עזא"ל - הוא גלוי עינים, שהרי לא נזרק חשף עליו, שלא התחזק ולא הרגיו למעלה כמו אותו שלמעלה. ובלעם קרא להם

בריה הוא, אתתקף וארגיו כלפי מעלה, וקודשא בריך הוא אפיל ליה בעומקא עד קדליה, וזריק חשוכא באנפוי. עזא"ל דלא אתתקף, אותביה גביה, ונהיר ליה חשוכא.

ובני עלמא דינדעין אתרייהו, אתיין לגבייהו, ואולפין לון לבני נשא חרשין ונחשין וקסמין. ואינון טורי חשוכא, אקרון הברי קדם. מאי טעמא. בגין דחשוכא אקדים לנהורא. ובגין כך, טורי חשוכא, הרי קדם אקרון. לכן ובלעם מנייהו אולפי חרשין. והיגו דאמר בלעם, מן ארם ינחני בלק מלך מואב מהברי קדם וגו'.

הא חזי, בלעם הנה קא משבח גרמיה מהאי אתר, ואמר נאם שומע אמרי אל וגו'. בגין דעזא"ל ועזא"ל, אמרי לאינון בני עלמא, מאילין מלין עלאין, דהוו ידעי בקדמיתא לעילא. ומשתעי מעלמא קדישא דהוו ביה, הדא הוא דכתיב שומע אמרי אל. שומע קול אל, לא כתיב, אלא אמרי אל, אינון אמירן דאמרי מגיה. מאן דאתי מפרקא, ושאלין ליה מאן את אתי. אומר, מלמשמע מלין דמלכא קדישא. כך נאם שמע אמרי אל. ויודע דעת עליון, דהיה ידע שעתא דתליא דינא בעלמא, ומכוין שעתא בחרשוי.

אשר מחזה שדי יחזה, מאן מחזה שדי. אלין אינון נפל וגלוי עינים. ואלין אינון עזא"ל ועזא"ל. נפל: דא עזא"ל, דאעמיק ליה קדשא בריך הוא בעומקא חשוכא, ויתיב בעומקא עד קדליה כדקאמרן, וחשוכא אזדרק באנפוי. ועל דא אקרי נופל. נפל זמנא חדא מן שמיא, ונפל זמנא אחרא, לבתר, בעומקא דחשוכא. עזא"ל: הוא גלוי עינים, דהא לא אזדרק חשוכא עליה, דלא אתתקף, ולא ארגיו לעילא

מחזה שדי, שהם נפל וגלוי עינים.

ובאותו זמן לא נשאר בעולם מי שימצא לפניהם, פרט לו. ובכל יום היה נסתר באותם הרים עמקם. זהו שכתוב ינחני בלק מלך מואב מהררי קדם. מהררי קדם בודאי, ולא מארץ בני קדם. אמר רבי שמעון, כמה פעמים אמרתי לך דבר זה, ולא מסתכלים החכמים, שהרי הקדוש ברוך הוא לא משרה שכנתו, רק במקום קדוש, במקום שראוי להשרות עליו. וכן הקדוש ברוך הוא מכריז ואומר, (דברים יח) לא ימצא בך מעביר בנו וגו', והוא שבא (בא) להתערב אתם.

א"ל אשרי חלקם של ישראל שהקדוש ברוך הוא קדשם לשרות ביניהם. והינו מה שכתוב, (שם כג) כי ה' אלהיך מתהלך בקרב מחנך וגו'. ומשום שהוא מתהלך בקרב מחנך, כתוב והיה מחנך קדוש וגו'. וכתוב (ויקרא ט) והייתם קדושים וגו'. וכתוב (שם יח) אל תטמאו בכל אלה וגו'. וכתוב (שם ט) ואקץ בם וגו'. שלא יכלתי לקרב אליהם, והשרו אותי בחוץ. אשרי חלקם של ישראל, ואשרי חלק הנביאים הנאמנים הקדושים, שהם קדושים, ויש להם חלק להשפמש בקדשה העליונה.

ותרא האתון את מלאך ה' נצב בדרך וחרבו שלופה בידו. (בדרך) באותו דרך שהיה שוקע (נמצא) בתוכה. וחרבו שלופה בידו, וכי אם הוא יצא מול האתון הזו, לשם מה צריך חרב? ואם הוא יוצא מול בלעם, למה ראתה האתון שלו, והוא לא ראה? אלא הכל הודמן. אותו מלאך מודמן מול האתון להוציאה מאותו

כהוא דלעילא. (דף ר"ח ע"ב) ובלעם קרי לון מחזה שדי, דאינון נפל וגלוי עינים.

ובהוא זמנא, לא אשתאר בעלמא, דישתכח גביהו, בר איהו. ובכל יומא, הנה אסתים באינון טורי עמהון. הך הוא דכתיב, ינחני בלק מלך מואב מהררי קדם. מהררי קדם ודאי, ולא מארץ בני קדם.

אמר רבי שמעון, כמה זמנין אמינא מלה דא, ולא מסתפלי חבריאי, דהא קדשא בריך הוא לא שריא שכינתא, אלא באתר קדישא, באתר דאתחזי לשריא עלוי. וכן קדשא בריך הוא מכריז ואמר, (דברים יח) לא ימצא בך מעביר בנו וגו'. והוא דאתי (כ"א אתי) לאתערבא בהדיהו.

א"ל זפאה חולקיהון דישראל, דקודשא בריך הוא קדיש לון לשריא ביניהו. והינו דכתיב, (דברים כג) כי יי אלהיך מתהלך בקרב מחנך וגו'. ובגין דהוא מתהלך בקרב מחנך, פתיב והיה מחנך קדוש וגו'. וכתוב (ויקרא ט) והייתם קדושים וגו'. וכתוב (ויקרא ט) אל תטמאו בכל אלה וגו'. וכתוב (ויקרא ט) ואקץ בם וגו'. דלא יכילנא לקרבא גביהו, ושרו לי לבר. זפאה חולקיהון דישראל, וזפאה חולקיהון דנביאי מהימני קדישי, דאינון קדישין, ואית לון חולקא לאשתמשא בקדושה עלאה.

ותרא האתון את מלאך יי נצב בדרך וחרבו שלופה בידו, (במדבר כב) (כ"א בדרך), כהוא ארחא דהנה אשתקע (כ"א אשתכח) בגווה. וחרבו שלופה בידו, וכי אי איהו נפיק לקביל האי אתון, מאי בעי חרבא. ואי איהו נפיק לקבליה דבלעם, אמאי חמאת אתניה, ואיהו לא חמא. אלא כלא אזדמן. ההוא מלאכא מזדמן לקבליה דאתון, לאפקא לה מן ההוא ארחא

הַדְרֵךְ שְׁנִטְעָן בָּהּ. וּבַמָּה? בְּרַחֲמִים. וְהַזְדַּמֵּן מוֹל בְּלַעַם, לְהַעֲנִישׁוֹ עַל שְׂרָצָה לְלַכַּת בְּרִשׁוֹתָיו וְלֹא בְּרִשׁוֹת אַחֲרָת (שלמעלה).

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, כַּעַת יֵשׁ לְשֵׁאל: אִם דְּבָרָיו הָיוּ בָּאִים מִצַּד כְּתָרִים הַתַּחְתּוֹנִים וְלֹא מִמְקוֹם אַחֵר, לְמַה כְּתוּב וַיִּבֹא אֱלֹהִים אֶל בְּלַעַם וְגו', וְאֵךְ אֵת הַדְּבָר וְגו'? אָמַר רַבִּי יִצְחָק, (בְּשֵׁבִיל יִשְׂרָאֵל חִזַּר הַמְּלֹאָךְ לְדַבֵּר אִתּוֹ. שֶׁאִם תֹּאמַר שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא דָּבַר אִתּוֹ, וְהוּא אָמַר אֵךְ אֵת הַדְּבָר וְגו' - חֵס וְשָׁלוֹם: שְׁהָרִי אוֹתוֹ מִלְּאֵךְ אָמַר לוֹ, וְאִפְסֵי אֵת הַדְּבָר וְגו'). שֶׁאִם תֹּאמַר, וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֶל בְּלַעַם (וְגו') כִּף לְמַדְתִּי, שְׁהָרִי אֱלֹהִים שֶׁל כָּאֵן, פֶּלֶם מִלְּאֵךְ הָיָה. וְאוֹתוֹ הוּא מְקוֹם שֶׁבֹא מִצַּד דִּין הַקְּשָׁה שְׁבוּ אַחֲזוּזִים כַּח וְתַקֵּף אוֹתָם כְּתָרִים תַּחְתּוֹנִים שֶׁבְּלַעַם הָיָה מְשַׁתְּמֵשׁ בָּהֶם. וּמִשׁוֹם כִּף, וַיִּבֹא אֱלֹהִים אֶל בְּלַעַם. וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֶל בְּלַעַם. שְׁלַפְעָמִים נִקְרָא מִלְּאֵךְ בְּשֵׁם עֲלִיּוֹן.

וְחַט הָאֲתוֹן מִן הַדְרֵךְ, סֻטְתָה מֵאוֹתוֹ הַדְרֵךְ, שֶׁהִיָּתָה טְעוּנָה מִצַּד דִּין הַקְּשָׁה כְּנֶגֶד יִשְׂרָאֵל. וּבַמָּה רָאָה בְּלַעַם שֶׁהִיא סֻטְתָה מֵאוֹתוֹ הַדְרֵךְ? אֵלָּא כִּף אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, שֶׁאִפְלוּ בְּדֵרֶךְ רָצָה לְהִזְיֵק לְיִשְׂרָאֵל בְּכַח אֲתוֹנוֹ. וּכְיִזְיֵן שֶׁלֹּא עָלְתָה בְּיָדוֹ, מַה כְּתוּב? וַיֵּךְ אֵת הָאֲתוֹן בַּמַּקֵּל. הִטְעִין אוֹתָהּ וְהִלְבִּישׁ אוֹתָהּ בְּזוּרְזֵי דִין קֶשֶׁה וְחִזְק. זֶהוּ שֶׁכְּתוּב בַּמַּקֵּל, בַּמַּקֵּל בְּזִקָּא, שֶׁהוּא דִין קֶשֶׁה תַּקִּיף. בַּמַּקֵּל לֹא כְּתוּב, אֵלָּא בַּמַּקֵּל. צֵא וּרְאֵה כַּמָּה תַּקִּיפָה חֻכְמַת אוֹתוֹ רָשַׁע וְתֹארוֹת לְהִזְיֵק לָהֶם לְיִשְׂרָאֵל, שֶׁהוּא הַשְּׂגִיחַ לְצִאת מִרְשׁוֹת שְׁלַמְעֵלָה בְּגִלְל תַּאֲרוֹת לְהַתְּכַפֵּד וְלְהִזְיֵק לָהֶם לְיִשְׂרָאֵל.

דְּאֵתְטְעוֹן בָּהּ. וּבַמָּה. בְּרַחֲמִי. וְאִזְדַּמֵּן לְקַבְּלֶיהָ דְּבַלְעָם, לְאַעֲנִישָׁא לִיהּ, עַל דְּאִיהוּ הָיָה בְּעֵי לְמִיָּהוּ בְּרִשׁוֹתֶיהָ, וְלֹא בְּרִשׁוֹתָא אַחֲרָא (כ"א דלעילא).

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, הַשְׁתָּא אֵיךְ לְשֵׁאֲלָא, אִי מְלוּי הָוּוּ אֲתֵיִין מִסְטָרָא דְּכַתְרִין תַּתְּאִין, וְלֹא מֵאַתְרַי אַחֲרָא, אֲמַאי פְּתִיב וַיִּבֹא אֱלֹהִים אֶל בְּלַעַם וְגו', וְאֵךְ אֵת הַדְּבָר וְגו'. אָמַר רַבִּי יִצְחָק (בְּנִיגוּיָהוּן דְּיִשְׂרָאֵל אַתְהֵרָר מִלְּאֵכָא לְמַלְלָא עֲמִיהּ. דְּאִי תִּימָא דְּקוֹדֶשׁא בְּרוּךְ הוּא מְלוּי עֲמִיהּ וְהוּא אָמַר אֵךְ אֵת הַדְּבָר וְגו'). חֵס וְשָׁלוֹם הָיָה הוּא מִלְּאֵכָא אָמַר לִיהּ וְאִפְסֵי אֵת הַדְּבָר וְגו', דְּאִי תִּימָא וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֶל בְּלַעַם וְגו'). הָכִי אוֹלִיפְנָא. דְּהֵאִי אֱלֹהִים דְּהָכָא כְּלֵהוּ מִלְּאֵכָא הָיָה. וְהָיָה אִיהוּ אַתְרַי דְּאֲתֵי מִסְטָרָא דְּדִינָא קֶשֶׁא, דְּבִיָּה אַחֲזִידָן חִילָא וְתוֹקְפָא דְּאִינוּן כְּתָרִין תַּתְּאִין, דְּהָיָה מְשַׁתְּמֵשׁ בָּהּ בְּלַעַם. וּבְגִיזֵן כִּף, וַיִּבֹא אֱלֹהִים אֶל בְּלַעַם. וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֶל בְּלַעַם. דְּלִזְמִינֵן אַתְקָרִי מִלְּאֵכָא בְּשֵׁמָא עֲלָאָה.

וְחַט הָאֲתוֹן מִן הַדְרֵךְ, סֻטְאָת מִן הָיָה אַרְחָא, דְּהוֹת טְעִינָא מִסְטָרָא דְּדִינָא קֶשֶׁא, לְקַבְּלֶיהוּן דְּיִשְׂרָאֵל. וּבַמָּה חֲמָא בְּלַעַם, דְּהִיא סֻטְאָת מֵהָיָה אַרְחָא. אֵלָּא הָכִי אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, דְּאִפְלוּ בְּאַרְחָא, בְּעָא לְאַבְאָשָׁא לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל, בְּחִילָא דְּאֲתַנְיָה. וּכְיִזְיֵן דְּלֹא סְלִיק בְּיָדוֹ, מַה פְּתִיב, וַיֵּךְ אֵת הָאֲתוֹן בַּמַּקֵּל. אֲטַעֵן לָהּ, וְאַלְבֹּשׁ לָהּ, בְּזוּרְזֵי דִינָא קֶשֶׁא תַּקִּיפָא. הָדָא הוּא דְּכְתִיב בַּמַּקֵּל. בַּמַּקֵּל דְּיִיקָא. דְּאִיהוּ דִינָא קֶשֶׁא תַּקִּיפָא. בַּמַּקֵּלוֹ לֹא פְּתִיב, אֵלָּא בַּמַּקֵּל.

פּוֹק חֲמִי, כַּמָּה תַּקִּיפָא חֻכְמַתָּא דְּהָיָה רָשַׁע, וְתִיאוּבְתָא דִּילִיָּה לְאַבְאָשָׁא לְהוֹן לְיִשְׂרָאֵל, דְּאִיהוּ אֲשַׁגַּח לְנַפְקָא מִרְשׁוֹתָא דְּלַעֲיָלָא, בְּגִיזֵן דְּתִיאוּבְתָיָה לְאַתְיִיקָרָא, וְלְאַבְאָשָׁא לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל.

וַיַּעֲמֹד מִלֵּאָף יי בְּמַשְׁעוֹל הַכֹּרְמִים וְגו'. (במדבר כב) מֵה כְּתִיב לְעֵילָא, בְּקִדְמִיתָא כְּתִיב, וַתֵּט הָאֲתוֹן מִן הַדְרָךְ וַתֵּלֶךְ בְּשָׂדֵה, וַתֵּלֶךְ בְּדֶרֶךְ יִשְׂרָאֵל, מִצַּד הַשְּׂדֵה, (התעוררה) וְנִטְתָּה מִמָּה שְׁהִיָּה בַּה. וַיֵּךְ בַּלְעָם אֶת הָאֲתוֹן לְהַטּוֹתָה הַדְרָךְ, לְהַסְטוֹתָהּ מֵאוֹתוֹ דְרָךְ שֶׁל הַשְּׂדֵה. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, בֵּין הַמִּלֵּאָף וּבֵין בַּלְעָם הִיָּתָה הָאֲתוֹן בְּמִצְוֶקָה. אַחֲרַי כִּף רָאָה בַּלְעָם שֶׁלֹּא הִיָּתָה יְכוּל, אֲזַי וַיֵּךְ אֶת הָאֲתוֹן בַּמָּקַל, כְּמוֹ שֶׁנֶּחְבָּר.

וַיַּעֲמֹד מִלֵּאָף יי וְגו'. אָמַר רַבִּי אַבָּא, כְּמָה יֵשׁ לָנוּ לְהַסְתַּפְּל בְּדַבְרֵי הַתּוֹרָה. פְּסוּקִים אֵלּוּ רְמוּזִים בְּחֻכְמָה עֲלִיוֹנָה. וְכִי לְחֻכְמָה יֵצֵא מִלֵּאָף זֶה לְהִרְאוֹת לְאֲתוֹן אַחַת, אוֹ לְעַמֵּד מוֹלָה בֵּין הַכֹּרְמִים פַּעַם כִּפָּן וּפַעַם כִּפָּן? אֵלּא הַכֹּל סוּד עֲלִיוֹן הוּא, וְהַכֹּל רָצָה הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא כְּדֵי לְהַגִּין עַל יִשְׂרָאֵל וְלֹא יִשְׁלֹטוּ בָהֶם מַיִנִּים רָעִים, מִשּׁוּם שֶׁהֵם חֲלָקוּ שֶׁל הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא.

וַיַּעֲמֹד מִלֵּאָף יי וְגו'. לְמַדְנֵי, מִצַּד הָאֵמָא, כְּשֶׁהִיא מִתְעַטְרָת, יוֹצֵאִים בְּעִטְרוֹתֶיהָ אֵלּוּ וְחַמְשׁ מֵאוֹת צְדָדִים חֲקוּקִים בְּתַכְשִׁיטֶיהָ. וְכִשְׂרוּצָה לְהַדְרִיג בַּמִּלֵּךְ, מִתְעַטְרָת בְּעִטְרָה אַחַת שֶׁל אַרְבַּעַה גּוּנִים. אוֹתָם גּוּנִים לֹחֲטִים בְּאַרְבַּעַת צְדָדֵי הָעוֹלָם, כֹּל גּוּן וְגוּן לוֹהֵט שְׁלֹשׁ פַּעַמִּים בְּאוֹתוֹ צַד, שֶׁהֵם שְׁנַיִם עֶשֶׂר תַּחּוּמִּים חֲקוּקִים, וְנִכְנָסִים וְנִכְלָלִים בְּשְׁנַיִם עֶשֶׂר אַחֲרִים. בְּרֵאשׁ הָעִטְרָה יֵשׁ אַרְבַּע חוֹמוֹת לְאַרְבַּעַה צְדָדִים, וְהֵם מְגַדְלוֹת, כְּמוֹ שֶׁנֶּחְבָּר (שיר השירים ה) מְגַדְלוֹת מְרַקְחִים. מָה זֶה מְרַקְחִים? כְּמוֹ שֶׁנֶּחְבָּר (שם א) מִכָּל אֲבָקַת רוּכָל. וְעַל כָּל מְגַדֵּל וּמְגַדֵּל שֶׁלֹּשָׁה פְתָחִים קְבוּעִים בְּאֲבָנִים טוֹבוֹת

וַיַּעֲמֹד מִלֵּאָף יי בְּמַשְׁעוֹל הַכֹּרְמִים וְגו'. (במדבר כב) מֵה כְּתִיב לְעֵילָא, בְּקִדְמִיתָא כְּתִיב, וַתֵּט הָאֲתוֹן מִן הַדְרָךְ וַתֵּלֶךְ בְּשָׂדֵה, וַתֵּלֶךְ בְּדֶרֶךְ יִשְׂרָאֵל, מִצַּד הַשְּׂדֵה, (התעוררה) וְנִטְתָּה מִמָּה שְׁהִיָּה בַּה. וַיֵּךְ בַּלְעָם אֶת הָאֲתוֹן לְהַטּוֹתָה הַדְרָךְ, לְהַסְטוֹתָהּ לָה מֵהוּא אַרְחָא דְשָׂדֵה. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, בֵּין מִלֵּאָכָא וּבֵין בַּלְעָם הוּת אֲתַנָּא בְּעַאקוּ. לְבַתָּר כַּד חֲמָא בַּלְעָם, דְּלֹא הוּהוּ יְכִיל, כְּדִין וַיֵּךְ אֶת הָאֲתוֹן בַּמָּקַל. כְּמָה דְאַתְמַר.

וַיַּעֲמֹד מִלֵּאָף יי וְגו'. אָמַר רַבִּי אַבָּא, כְּמָה אֵית לָן לְאַסְתַּפְּלָא כַּמְלִי דְאוּרִייתָא, הַגִּי קְרָאִי רְמִיזֵי (דף ר"ט ע"א) בְּחֻכְמָתָא עֲלָאָה. וְכִי לְמַגְנָא נִפְקַי הָאִי מִלֵּאָכָא, לְאַתְחַזְזָא לְחַד אֲתַנָּא. אוֹ לְמִיָּקָם בֵּין כְּרַמֵּיָא לְקַבְלָה, זְמַנָּא הָכָא וְזְמַנָּא הָכָא. אֵלּא כִּלְאֵי רְזָא עֲלָאָה הוּא, וְכִלְאֵי פְעִי קְדָשָׁא בְרִיךְ הוּא בְּגִין לְאַגְנָא עֲלֵייהוּ דְיִשְׂרָאֵל, וְלֹא יִשְׁלֹטוּ בַּהוּ זִינִין בִּישִׁין, בְּגִין דְּאֵינּוּן חוֹלְקִיָה דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא.

וַיַּעֲמֹד מִלֵּאָף יי וְגו'. תַּאנָּא, מִסְטְרָא דְאַמָּא, כַּד אֵיחֵי מִתְעַטְרָא, נִפְקִין בְּעִטְרָהָא אֵלּוּ וְחַמְשׁ מְאָה סְטְרֵי גְלִיפִין בְּתַכְשִׁיטָהָא. וְכַד בְּעָאֵת לְאַזְדוּגָא בַּמִּלְפָּא, מִתְעַטְרָא בְּחַד עִטְרָא דְאַרְבַּע גּוּוּנִין. (גוּוּנִין) אֵינּוּן גּוּוּנִין מִתְלַהֲטִין בְּאַרְבַּע סְטְרֵי עֲלֵמָא, כֹּל גּוּוּנָא וּגּוּוּנָא מִתְלַהֲטָא תְּלַת זְמַנִּין בַּהוּא סְטְרָא. דְּאֵינּוּן תְּרִיסַר תַּחּוּמֵי גְלִיפִין. וְעַאֲלִין וְאַתְפְּלִילוּ בְּתִרְסַר אַחְרֵינִין.

בְּרִישָׁא דְעִטְרָא, אֵית אַרְבַּע שׁוּרִין לְאַרְבַּע סְטְרִין, וְאֵינּוּן מְגַדְלוֹת, כְּמָה דְאַתְ אָמַר (שיר השירים ה) מְגַדְלוֹת מְרַקְחִים. מָהוּ מְרַקְחִים. כְּמָה דְאַתְ אָמַר, (שיר השירים א) מִכָּל אֲבָקַת רוּכָל. וְעַל כָּל מְגַדֵּל וּמְגַדֵּל ג' פְתָחִין, קְבוּעִין בְּאֲבָנִין טְבוּן, מִכָּל סְטְרָא

וּסְטָרָא. הַאי עֲטָרָא, נְהִירָא (כ"א טהוריא) (כ"א טמוריא) בְּדִלּוּגִין דְּאוּפִיר, בְּגִין יִקְרָא דְמַלְכָּא, כְּמָה דְכֹתִיב, (ישעיה יג) אוֹקִיר אָנוּשׁ מִפּוּז וְגו'.

תְּחוּת עֲטָרָא, תְּלִיין זְגִי דְדַהֲבָא כְּסַחְרְנָהָא, זְגָא דְדַהֲבָא מִסְטָרָא דָא, וְזְגָא דְדַהֲבָא מִסְטָרָא דָא, וְחַד רְמוּנָא. (כ"א בנא) כְּגוּוֹן הֵהוּא רְמוּנָא, אֵית בֵּה אֶלְף זְגִין, וְכָל זְגָא מְנַיְהוּ, מִתְלַהֲטָא כְּסוּמְקָא בְּחוּרָא. הֵהוּא רְמוּנָא אֲתַפְלַג בְּפִלּוּגִין אַרְבַּע, וְקַיִמָא פְתִיחָא, לְאַתְחַזָּא זְגָהָא. תְּלַת מָאָה וְעֶשְׂרִין וְחֲמִשׁ זְגִין לְסְטָרָא דָא, וְכֵן לְכָל סְטָרָא וּסְטָרָא, עַד דְּמִתְלַהֲטֵן אַרְבַּע סְטָרֵי עֲלֵמָא, מַחֲזִיזוּ דְכָל פְּלִכָא וּפְלִכָא, וְאֵינּוּן אַקְרוּן פְּלַח הֶרְמוֹן. כְּמָה דְכֹתִיב, (שיר השירים ד) כְּפִלַח הֶרְמוֹן רִקְתָּךְ מִבַּעַד לְצִמְתָּךְ.

אַרְבַּע גְּלַגְלִין בְּפִלְכֵי אַרְבַּע זְוִיין, נְטִלִין בְּגִלְגוּלָא לְהֵוּא עֲטָרָא, וְכַד נְטִלֵי לָהּ, אֲזִדְקֶפֶן לְעִילָא. עַד דְּמָטוּ לְגִלְגוּלָא דְפְלִכָא עֲלָאָה, דְנָהִים יִמְמָא וְלִילֵיא, מִתְחַבְּרֵן כַּל אֵינּוּן פְּלִכִין, וְנְטִלִין לְעֲטָרָא, וְזִקְפֵן לָהּ. וְקָלָא דְאֵינּוּן גְּלַגְלִין, אֲשַׁתְּמַע בְּכֻלְהוּ רְקִיעִין. לְקַל נַעֲמוּתָא מִתְרַעֲשִׁין כַּל חִילֵי שְׂמָיָא, וְכֻלְהוּ שְׂאֵלִין דָּא לְדָא, עַד דְּכֻלְהוּ אַמְרֵי (יחזקאל א) בְּרוּךְ כְּבוֹד יְיָ מִמְקוֹמוֹ.

כַּד מְזַדְוּוּג מַלְכָּא בְּמִטְרוּנִיתָא, סִלְקָא עֲטָרָא דָא, וְאַתִּישְׁבַת בְּרִישָׁא דְמִטְרוּנִיתָא. כְּדִין נְחִית חַד עֲטָרָא עֲלָאָה, קְבִיעָא דְכָל אַבְן טְבָא, וְחִיזוּר וְשׁוּשַׁן, בְּסַחְרְנָהָא. בְּשִׁית גְּלַגְלִין אֲתֵיא, לְשִׁית סְטָרִין דְעֲלֵמָא, שִׁית גְּדַפִּין דְנִשְׁר נְטִלִין לָהּ. בְּפִלְכוּי חֲמִשִּׁין (כ"א פִּלְכוּי) עֲנַבִּין סַחְרְנָהָא, דְגִלְיָה בֵּה אֵימָא עֲלָאָה. קְבִיעָאן בְּאַבְן טְבָא, חוּר וְסוּמְקָא יְרוּק וְאוּכְם תְּכֵלָא וְאַרְגָּוּנָא. שִׁית מָאָה וְתֵלַת עֶשְׂרִי זְוִיין, לְכָל סְטָרָא וּסְטָרָא.

מִכַּל צַד וְצַד. עֲטָרָה זֹו מְאִירָה (טהוריא) (טמוריא) בְּדִלּוּגִים שֶׁל אוֹפִיר בְּשִׁבִיל כְּבוֹד הַמֶּלֶךְ, כְּמוֹ שְׁכֹתוֹב (ישעיה יג) אוֹקִיר אָנוּשׁ מִפּוּז וְגו'.

תְּחוּת הָעֲטָרָה תְּלִיִים זְגֵי זֶהָב סְבִיבוֹתֶיהָ, זְגֵי זֶהָב מִצַּד זֶה, וְזֶה זֶהָב מִצַּד זֶה, וְרִמּוֹן אֶחָד. (בתוך) כְּגוּן אוֹתוֹ רִמּוֹן יֵשׁ אֶלְף זְגִים, וְכָל זְגֵי מִהֵם לוֹהֵט בְּאֵדָם וְלִבָּן. אוֹתוֹ רִמּוֹן נִחְלַק לְאַרְבַּעַה חֲלָקִים, יֵשׁ פֶּתַח לְרֵאוֹת זְגֵיו. שְׁלֹשׁ מְאוֹת וְעֶשְׂרִים וְחֲמִשָּׁה זְגִים לְצַד זֶה, וְכֵן לְכָל צַד וְצַד, עַד שְׁלוֹשִׁים אַרְבַּעַה צַדֵי הָעוֹלָם מִמְרָאָה כָּל פֶּלַח וּפְלַח, וְהֵם נִקְרָאִים פְּלַח הֶרְמוֹן, כְּמוֹ שְׁכֹתוֹב (שיר השירים ד) כְּפִלַח הֶרְמוֹן רִקְתָּךְ מִבַּעַד לְצִמְתָּךְ.

אַרְבַּעַה גְּלַגְלִים בְּפִלְחֵי אַרְבַּע הַזְוִיֹּת לְזֻקְחִים בְּגִלְגוּל אֶת אוֹתָהָ עֲטָרָה, וְכִשְׁלוֹקְחִים אוֹתָהּ, מְזַדְקֶפֶים לְמַעְלָה. עַד שְׂמַגִּיעִים לְגִלְגוּל פְּלַח הָעֲלִיּוֹן, שְׁנוּנָהם יוֹכֵם וְלִילָה, מִתְחַבְּרִים כָּל אוֹתָם פְּלַחִים, וְלֻזְקִים הָעֲטָרָה וְזֻזְקֶפֶים אוֹתָהּ. וְקוֹל אוֹתָם הַגְּלַגְלִים נִשְׁמַע בְּכָל הַרְקִיעִים. לְקוֹל נַעֲמוּתָם רוֹעֲשִׁים כָּל כַּחוֹת הַשָּׁמַיִם, וְכֻלָּם שׂוֹאֵלִים זֶה לְזֶה, עַד שְׁכֻלָּם אוֹמְרִים: (יחזקאל א) בְּרוּךְ כְּבוֹד ה' מִמְקוֹמוֹ.

בְּשִׁמּוּדְוּוּג הַמֶּלֶךְ בְּמַלְכָּה, עוֹלָה עֲטָרָה זֹו וּמִתִּישְׁבַת בְּרִאשׁ הַמַּלְכָּה, וְאֵז יוֹרֶדֶת עֲטָרָה אַחַת עֲלִיּוֹנָה קְבוּעָה שֶׁל כָּל אַבְן טוֹבָה, וְכַפְתוֹר וּפְרַח סְבִיבָה. בְּשִׁשָּׁה גְּלַגְלִים בָּאָה לְשִׁשָּׁה צַדֵי הָעוֹלָם, שֵׁשׁ כְּנָפֵי נִשְׂר לְזֻקְחִים אוֹתָהּ. בְּפִלְחֵיהָ חֲמִשִּׁים (פִּלְחֵי) עֲנַבִּים סְבִיבָה שְׁחֻקְקָה בֵּה הָאֵם הָעֲלִיּוֹנָה, קְבוּעִים בְּאַבְן טוֹבָה, לְבָן וְאֵדָם, יִרְק וְשֹׁחַר, תְּכֵלֶת וְאַרְגָּמָן. שֵׁשׁ מְאוֹת וּשְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה זְוִיֹּת לְכָל צַד וְצַד.

לאחר קריאת הזוהר (יאמר תפלה זו בכנינת הלב)

יהי רצון מלפניך ה' אלקי ואלקי אבתי שיתקיים בנו עתה מקרא שפתוב "ואשים דברי פסיה ובצל ידי פסיתיה לנטע שמים וליסד ארץ", להעלות לרומם ולתקן הריסות וחרבות השכינה הקדושה לקשוט ופאר פירא עלאה ולארמון שעל מכונו ישב להחזיר עטרה ליושנה וקיים בנו מהרה מקרא שפתוב "ויהי אור הלבנה פאור החמה ואור החמה יהיה שבעתים פאור שבעת הימים". וזכות הרשב"י הקדוש ובנו רבי אלעזר, וזותם בן עזיהו, יעמוד לנו לתקן העולם מיום שנברא עד סופו פראונו וברצון יראיו. ובזכות היותנו עסוקים בהקמה הזאת, על ידה תתקרב הגאולה, וישועתה מהרה תצמיח, לעלוי שכינת עוגנו במהרה במינו. ויקיים בנו מקרא שפתוב "ויאמר אלקים יהי אור", ויארר עלינו אור ה', ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד, אמן נצח סלה ועד. (נפח התפלה מתוך לשונו הקדוש של רבי חיים ויטאל זיע"א)

מודה אני לפניך השם אלוקי ואלקי אבותי שזכיתני ללמוד ולהגות בספר הקדוש הזה ויהרהר עליו, וזכות התנאים הקדושים שלמדנו תורתם יעמוד לנו ולזרענו ונזכה להבטחת הנביא (ישעיה נט, כ-כא) ובא לציון גואל ולשבי פשע ביעקב נאם ה'. ואני זאת בריתי אותם אמר יהוה רוחי אשר עליה ודברי אשר שמתי פסיה לא ימושו מפיה ומפי זרעה ומפי זרע זרעה אמר ה' מעתה ועד עולם. ויתקיים בנו הנבואה (ישעיה נא, טז) ואשים דברי פסיה ובצל ידי פסיתיה לנטע שמים וליסד ארץ ולאמר לציון עמי אתה. וברפת משה רבינו מהימנא תתגלה במהרה ה' בך נחננו ואין עמו אל נכר, יראו עינינו וישמח לבנו ותגל נפשנו בישועתך באמת באמר לציון מלך אלוקיך, ברוך ה' לעולם אמן ואמן. (סיד ה')

אלהינו ואלהי אבותינו מלך רחמן רחם עלינו טוב ומטיב הדרש לנו. שובה אלינו [עלינו] בהמון רחמיה בגלל אבות שעשו רצונה. בנה ביתך ככתחלה וכוונן מקדשה על מכונו. והראנו בבנינו ושמחנו בתקונו. והשב שכינתך לתוכו, והשב פהנים לעבודתם ולויים לדוכנם לשירים ולזמרים. והשב ישראל לנויהם. ומלאה הארץ דעה את ה' ליראה ולאבהב את שמה הגדול הגבור והנורא אמן בן יהי רצון. (סי"ת)

הקדיש לעלוי הנשמה: הקדיש הוא שבח גדול לבורא עולם על פן יש בזה עלוי נשמה גדול לנפטר במקדש בזה שגורם לצבור לענות אמן, שהוא עלוי נשמה גדול עד מאד ונחת רוח לנשמה. מלבד מה שמציל את הנפטר מדינה של גיהנם. מעלה אותו בדרגות נוספות בגן עדן (עיינו פה החיים שכתב לומר בכל ליל שבת קדיש אחר מאה שנה שעולה מעלה מעלה, ועי"ע פלא יוציא).

מעלת לימוד הזוהר לעלוי הנשמה: פתבו המקבלים: לימוד הקבלה והזוהר (תורת הרשב"י) יש בו תועלת לנשמה יותר משאר למידים. כי לכן נקרא זוהר שהוא מזהיר הנשמה... וביום שבת קודש ששעה אחת לימוד הזוה"ק שונה אלה שנה, ובשמחה מליון שנה עליו להשתדל יותר בלימוד הזוה"ק כי הוא מבחינת היום, קדוש הוא לאלהינו... ומה גדלה מעלת לימוד הזוהר הקדוש בגבהי מרומים ובמקדש ביום הקדוש יום השבת שאין ערה להשגתו, ובנדאי למודו בעד עלוי נשמת אביו או אמו ע"ה, אין קץ למעלתו ואין קץ לעלוי נשמת אביו או אמו ע"ה, ומעטרים לנשמה בעטרה ולבוש מיוחד בזכות למודו. וכן לתמי ותמותו ע"ה (ועי' סב הישר) והנה יאמרו אתו, כפול ומכפל שבעתים, בבחינת מכבודו במותו וכו', (ועי' פלא יוציא ערה כבוד אב ואם).

קדיש על ישראל נסח ספרדי (ע"מ)

יִתְגַּדֵּל וַיִּתְקַדֵּשׁ שְׁמֵהּ רַבָּא. (אמ) בְּעֶלְמָא דִּי בְּרָא כְרַעוּתָהּ וַיְמַלִּיךְ מַלְכוּתָהּ
וַיַּצְמַח פְּרָקְנָהּ וַיִּקְרַב מְשִׁיחָהּ. (אמ) בְּחַיִּיכוּן וּבְיוֹמֵיכוּן וּבְחַיֵּי דְכָל בֵּית
יִשְׂרָאֵל בְּעֶנְלָא וּבְזִמְן קָרִיב וְאִמְרוּ אָמֵן: (אמ) יְהֵא שְׁמֵהּ רַבָּא מְבָרַךְ לְעָלְמָא
וּלְעַלְמֵי עַלְמֵינָא יִתְבָּרַךְ וַיִּשְׁתַּבַּח וַיִּתְפָּאֵר וַיִּתְרוֹמֵם וַיִּתְנַשֵּׂא וַיִּתְהַדָּר וַיִּתְעַלֶּה
וַיִּתְהַלֵּל שְׁמֵהּ דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. (אמ) לְעֵלְמָא מִן כָּל בְּרַכְתָּא שִׁירְתָּא
תְּשַׁבְּחָתָא וְנַחְמָתָא דְאִמְרִין בְּעֶלְמָא וְאִמְרוּ אָמֵן: (אמ) עַל יִשְׂרָאֵל וְעַל רַבְּנֵן
וְעַל תַּלְמִידֵיהוֹן וְעַל כָּל תַּלְמִידֵי תַלְמִידֵיהוֹן דְעֶסְקִין בְּאוּרִיתָא קְדֻשָּׁתָא. דִּי
בְּאַתְרָא הַדִּין וְדִי בְּכָל אַתְרָא וְאַתְרָא, יְהֵא לְנָא וְלַהוֹן וּלְכוּן הֵנָּה וְחֶסְדָּא וְרַחֲמֵי
מִן קֳדָם מְאָרֵי שְׁמֵיָא וְאַרְעָא וְאִמְרוּ אָמֵן: (אמ) יְהֵא שְׁלָמָא רַבָּא מִן שְׁמֵיָא,
חַיִּים וְשֹׁבְעֵי וַיִּשׁוּעָה וְנַחֲמָה וְשִׁיזְבָּא וְרַפּוּאָה וְגִאֲלָה וְסִלְיַחָה וְכַפְרָה, וְרוּחַ
וְהַצְלָה לְנוּ וּלְכָל עַמּוּ יִשְׂרָאֵל וְאִמְרוּ אָמֵן: (אמ) עוֹשֵׂה שְׁלוֹם בְּמִרוֹמָיו הוּא
בְּרַחֲמָיו יַעֲשֵׂה שְׁלוֹם עֲלֵינוּ וְעַל כָּל עַמּוּ יִשְׂרָאֵל וְאִמְרוּ אָמֵן: (אמ)

הַשְּׂכֵבָה לְאִישׁ: אֲשֶׁרֵי אִישׁ יֵרָא אֶת יְהוָה בְּמִצּוֹתָיו חֲפִיץ מְאֹד: הַמְרַחֵם עַל
כָּל בְּרִיּוֹתָיו הוּא יְחוּם וַיְחַמּוּל וַיִּרְחַם עַל נַפְשׁ, רוּחַ וְנִשְׁמָה שֶׁל (פב"פ). רוּחַ
יְהוָה תְּנִיחָנּוּ בְּגַן עֵדֶן: דְאַתְפְּטֵר מִן עֲלְמָא הַדִּין כְּרַעוּת אֱלֹהֵא מְאָרִיָּה שְׁמֵיָא
וְאַרְעָא. מְלַךְ מַלְכֵי הַמַּלְכִּים בְּרַחֲמָיו יִרְחַם עֲלֵינוּ. וַיְחוּם וַיְחַמּוּל עֲלֵינוּ. מְלַךְ
מַלְכֵי הַמַּלְכִּים בְּרַחֲמָיו יִסְתִּירֵהוּ בְּצַל כַּנְפָּיו וּבִסְתֵר אֶהְלוּ לַחַזוּת בְּנוֹעַם
יְהוָה וּלְבַקֵּר בְּהִיבְלוּ. וְלִקְצֵן הַיָּמִין יַעֲמִידֵהוּ. וּמִנְחַל עֲדֵנּוּ יִשְׁקָהוּ. וַיִּצְרֹר
בְּצִרּוֹר הַחַיִּים נִשְׁמָתוֹ. וַיִּשִׁים כְּבוֹד מְנוּחָתוֹ. יְהוָה הוּא נִחְלָתוֹ. וַיִּלְוֶה אֱלֹו
הַשְּׁלוֹם וְעַל מִשְׁכְּבוֹ יְהִי שְׁלוֹם. בְּדַכְתִּיב: יְבוֹא שְׁלוֹם יְנוּחוּ עַל מִשְׁכְּבוֹתֵם.
הַלֵּךְ נִכְחוּ. הוּא וְכָל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַשּׁוֹכְבִים עַמּוּ בְּכָלֵל הַרְחָמִים וְהַסְלִיחוּת.
וְכֵן יְהִי רְצוֹן וְנֹאמֵר אָמֵן:

הַשְּׂכֵבָה לְאִשָּׁה: אֵשֶׁת חַיִל מִי וּמְצָא, וְרַחֵם מִפְּנֵינִים מִכְּרָה: שֶׁקֶר הַחֵן וְהַבֵּל
הַיָּפִי, אִשָּׁה יִרְאֵת יְהוָה הִיא תִתְהַלֵּל: תִּנּוּ לָהּ מִפְּרֵי יָדֶיהָ, וַיְהַלְלוּהָ בְּשַׁעֲרֵים
מַעֲשֵׂיהָ: הַמְרַחֵם עַל כָּל בְּרִיּוֹתָיו הוּא יְחוּם וַיְחַמּוּל וַיִּרְחַם עַל נַפְשׁ, רוּחַ וְנִשְׁמָה
שֶׁל (פב"פ). רוּחַ יְהוָה תְּנִיחָנּוּ בְּגַן עֵדֶן: דְאַתְפְּטֵר מִן עֲלְמָא הַדִּין כְּרַעוּת
אֱלֹהֵא מְרִיָּה שְׁמֵיָא וְאַרְעָא. הַמְלַךְ בְּרַחֲמָיו יְחוּם וַיְחַמּוּל עֲלֵיהָ. וַיִּלְוֶה אֱלִיָּה
הַשְּׁלוֹם וְעַל מִשְׁכְּבָהּ יְהִי שְׁלוֹם. בְּדַכְתִּיב: יְבוֹא שְׁלוֹם יְנוּחוּ עַל מִשְׁכְּבוֹתֵם.
הַלֵּךְ נִכְחוּ. הִיא וְכָל בְּנוֹת יִשְׂרָאֵל הַשּׁוֹכְבוֹת עִמָּה בְּכָלֵל הַרְחָמִים וְהַסְלִיחוּת.
וְכֵן יְהִי רְצוֹן וְנֹאמֵר אָמֵן:

יתגדל ויתקדש שמה רבא. בעלמא די ברא כרעותה וימליך מלכותה. ויצמח פורקנה ויקרב משיחה. בחייכון וביומיכון ובחיי דכל בית ישראל. בעגלא ובזמן קריב ואמרו אמן: יהא שמה רבא מברך לעלם ולעלמי עלמאי: יתברך וישתבח ויתפאר ויתרומם ויתנשא ויתהדר ויתעלה ויתהלל. שמה דקודשא. בריך הוא לעלא (בעשי"ת ולעלא מכל) מן כל ברכתא ושירתא, תשבחתא ונחמתא, דאמירן בעלמא. ואמרו אמן:

על ישראל ועל רבנן ועל תלמידיהון ועל כל תלמידי תלמידיהון ועל כל מאן דעסקין באורייתא די באתרא הדין ודי בכל אתר ואתר יהא להון ולכון שלמא רבא הנא וחסדא ורחמי וחי אריכי ומזוני רויחי ופורקנא מן קדם אבוהון די בשמיא וארעא ואמרו אמן: יהא שלמא רבא מן שמיא וחיים טובים עלינו ועל כל ישראל ואמרו אמן: עושה שלום במרומיו הוא ברחמי יעשה שלום עלינו ועל כל ישראל ואמרו אמן:

תפלה על הנפטר לאחר הלמוד

לאיש: אנא ה' מלא רחמים אשר בידך נפש כל חי ורוח כל בשר איש, יהיה נא לרצון לפניך תורתנו ותפלתנו בעבור נשמת (פלוגי בן פלוגי) וגמול נא עמו בחסדך הגדול לפתח לו שערי רחמים וחסד, שערי גן עדן, ותקבל את נשמתו באהבה ובחבה. ושלח לו מלאכיד הקדושים והטהורים להוליכו ולהושיבו תחת עץ החיים אצל נשמות הצדיקים והצדקניות וחסידים וחסידות להנות מזיו שכינתך, ולהשביעו מטובך הצפון לצדיקים. והגוף ינוח בקבר במנוחה נכונה בחדוה ובשמחה ובשלום, כדכתיב, יבא שלום ינוחו על משכבותם הולך נכוחו. וכתיב, יעלו חסידים כבוד ירננו על משכבותם. וכתיב, אם תשכב לא תפחד ושכבת וערבה שנתך, ותשמר אותו מחבט הקבר ומרמה ותולעה. ותסלח ותמחול לו על כל פשעיו. כי אדם אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא. וזכר לו זכיותיו וצדקותיו אשר עשה. ותשפיע לו מנשמתו לרשן עצמותיו בקבר מרוב טוב הצפון לצדיקים, דכתיב, מה רב טובך אשר צפנת ליראיך, וכתיב, שמר כל עצמותיו אחת מהנה לא נשברה. וישכון בטח בדרך ושאנן מפחד רעה, ואל יראה פני גיהנם. ונשמתו תהא צרוכה בצרור החיים ולהחיותו בתחית המתים עם כל מתי עמך ישראל ברחמים, אמן:

לאשה: אנא ה' מלא רחמים אשר בידך נפש כל חי ורוח כל בשר איש, יהיה נא לרצון לפניך תורתנו ותפלתנו בעבור נשמת (פלוגית בת פלוגית) וגמול נא עמה בחסדך הגדול לפתח לה שערי רחמים וחסד, שערי גן עדן, ותקבל את נשמתה באהבה ובחבה. ושלח לה מלאכיד הקדושים והטהורים להוליכה ולהושיבה תחת עץ החיים אצל נשמות הצדיקים והצדקניות וחסידים וחסידות להנות מזיו שכינתך, ולהשביעה מטובך הצפון לצדיקים. והגוף ינוח בקבר במנוחה נכונה בחדוה ובשמחה ובשלום, כדכתיב, יבא שלום ינוחו על משכבותם הולך נכוחו. וכתיב, יעלו חסידים כבוד ירננו על משכבותם. וכתיב, אם תשכב לא תפחד ושכבת וערבה שנתך, ותשמר אותה מחבט הקבר ומרמה ותולעה. ותסלח ותמחול לה על כל פשעיה. כי אדם אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא. וזכר לה זכיותיה וצדקותיה אשר עשתה. ותשפיע לה מנשמתה לרשן עצמותיה בקבר מרוב טוב הצפון לצדיקים, דכתיב, מה רב טובך אשר צפנת ליראיך, וכתיב, שמר כל עצמותיו אחת מהנה לא נשברה. ותשכון בטח בדרך ושאנן מפחד רעה, ואל תראה פני גיהנם. ונשמתה תהא צרוכה בצרור החיים ולהחיותה בתחית המתים עם כל מתי עמך ישראל ברחמים, אמן:

"יוזכר חסדי אבות"



"הגה זה עומד אחר פותלנו"



"הראינו בבנינו ושמחינו בתיקונו"

"ואמרתם פה להי רשבי"



"וישבו פנים לגבולם"

